

Beleidsbesluit Binnenvisserij

**Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Augustus 1999**

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
VERKLARENDE LIJST VAN BEGRIPPEN	3
1. INLEIDING	4
2. HOOFDLIJNEN VAN HET BINNENVISSERIJBELEID	5
2.1 ALGEMEEN	5
2.2 STREEFBEELDEN VOOR 2010, UITGANGSPUNTEN VOOR BELEID	5
2.3 BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN	6
3. BELEIDSVOORNEMENS	7
3.1 VISSTAND	7
3.2 VERBETERING VISSTANDBEHEER	8
3.3 VERSTERKING BEROEPSBINNENVISSERIJ	10
3.4 SPORTVISSERIJ	12
BIJLAGE A. WERKPLAN	13
A.1 ONDERWERPEN MET BETREKKING TOT HET VISSTANDBEHEER	13
A.2 ONDERWERPEN MET BETREKKING TOT UITGIFTE VAN VISRECHTEN EN GEBRUIK BEROEPSVISTUIGEN	14
A.3 ONDERSTEUNING BEROEPSBINNENVISSERIJ	14
A.4 ONDERSTEUNING SPORTVISSERIJ	14
A.5 NADERE AFBAKENING VAN PUBLIEKE EN PRIVATE VERANTWOORDELIJKHEDEN	15
A.6 MOGELIJKE AANPASSINGEN VISSERIJWET	15
A.7 DIVERSEN	15
A.8 FORMULEREN BELEIDSVRAGEN T.B.V. AANSTURING ONDERZOEK	15
A.9 FASERING UITWERKING BELEIDSBESLUIT	15

Verklarende lijst van begrippen

Ter verduidelijking van dit beleidsbesluit zijn hier een aantal essentiële en veel voorkomende begrippen in de binnenvisserij nader verklaard.

Visrecht:	het recht tot vissen, waarbij onder vissen wordt verstaan: 1. het te water brengen, te water hebben, lichten of ophalen van vistuigen alsmede het op enigerlei andere wijze pogen om vis uit het water te bemachtigen. 2. het uitzetten en uitzaaien van vis.
Visrechthebbende	de gerechtigde tot vissen uit welke hoofde ook, behalve de houder van een vergunning, als bedoeld in artikel 7, tweede lid of van een vergunning als bedoeld in artikel 21, tweede lid van de Visserijwet 1963. Meestentijds is de visrechthebbende de eigenaar van een water, de huurder van een geheel/gedeeltelijk visrecht of de eigenaar van een heerlijk visrecht. De visrechthebbende is in beginsel tevens bevoegd om, binnen de kaders van de Visserijwet 1963 en voor zover diens visrecht strekt, de visstand met betrekking tot de door de Minister aangewezen soorten naar eigen inzichten te beheren.
Huurovereenkomst visrecht	de schriftelijke, privaatrechtelijke, overeenkomst tot huur van het gehele of gedeeltelijke visrecht in een bepaald water tussen de eigenaar van het visrecht en een derde, goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij. Huurovereenkomsten worden doorgaans afgesloten voor een periode van zes jaar. Voor huurovereenkomsten bestaat de wettelijke mogelijkheid tot verlenging door de Kamer tegen de wil van de verhuurder.
Vergunning	de schriftelijke, privaatrechtelijke, toestemming van de visrechthebbende tot het geheel of gedeeltelijk uitoefenen van de visserij in een bepaald water, met een geldigheidsduur van maximaal 3 jaar, en goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij. Aan het uitoefenen van deze visserij kunnen door de visrechthebbende beperkende voorwaarden zijn gesteld. Voor vergunningen bestaat <u>niet</u> de wettelijke mogelijkheid tot verlenging door de Kamer tegen de wil van de vergunningverlener.
Machtiging	is gelijk aan een vergunning, maar dan voor een organisatie van sport- of beroepsvisserij. De machtiginghouder is door de visrechthebbende gemachtigd zelfstandig individuele vergunningen uit te geven voor haar leden.
Visakte	publiekrechtelijk document dat is vereist voor het mogen uitoefenen van de visserij op de Nederlandse binnenwateren. Er zijn twee soorten visakten: 1. sportvisakte, geldig tot het vissen hetzij met ten hoogste twee hengels, hetzij met één peur. 2. grote visakte, geldig tot het vissen met alle vistuigen, voorzover het gebruik daarvan niet krachtens de Visserijwet 1963 is verboden.
Visstandbeheerplan	plan met door de visrechthebbende(n) noodzakelijk en gewenst geachte maatregelen betreffende het visstandbeheer. De uitvoering van deze maatregelen behoeft niet altijd binnen de bevoegdheid van de visrechthebbende te vallen, maar kan onderdeel zijn van een voorstel aan de eigenaar en/of beheerder van het water op basis van een bredere en integrale visie op de visserij. In plaats van visstandbeheerplan wordt ook wel de term visserijbeheerplan gebruikt.
Visstandbeheer	het, binnen de gegeven mogelijkheden van de Visserijwet 1963, gericht trachten te (laten) beïnvloeden van de aard en samenstelling van de visstand door de visrechthebbende(n), waarbij is afgestemd met de water- en natuurbeheerder voor het betreffende water en waarbij tevens rekening is gehouden met de eventuele visserijbelangen van derden.
Visstandbeheercommissie (VBC)	commissie ter bevordering van visstandbeheer en doelmatige bevissing. In huurovereenkomsten van visrecht op de staatsbinnenwateren is deelname aan een dergelijke commissie verplicht gesteld, voor zover er sprake is van meer dan één visrechthebbende op het betreffende water of als visserijkundige eenheid aangewezen complex van wateren. Ook wordt wel de term visserijbeheercommissie gehanteerd.
Visplan	onderdeel van het visstandbeheerplan, waarin wordt aangegeven hoe de visserij mag worden uitgeoefend (te gebruiken vistuigen, intensiteit, hoeveelheden te onttrekken vis, vissoorten, enz.). In voorkomende gevallen maken concrete afspraken tussen sport- en beroepsbinnenvisserij hiervan deel uit.
Doelmatige bevissing	onderdeel van de toetsing van huurovereenkomsten en vergunningen door de Kamer voor de Binnenvisserij ter bescherming van de visstand en de visserijbelangen van de bij de visserij in het betreffende water of complex van wateren betrokkenen. De plaatselijke omstandigheden ten aanzien van visstand en visserij zijn hierbij bepalend.

1. Inleiding

Diverse ontwikkelingen in de binnenvisserij, alsmede de Motie Van der Vlies (Kamerstukken II 1995/96, 21 436, nr. 28) waarin evaluatie van de splitsing van visrechten wordt gevraagd, zijn aanleiding geweest om de Notitie Beleid Beroepsbinnenvisserij (NBB, 1991) te evalueren.

In deze Evaluatie Beleid Beroepsbinnenvisserij (Viss.98213, d.d. 16-10-98) wordt een aantal knelpunten opgesomd, waarvan de belangrijkste zijn:

- De verslechterende economische situatie van de beroepsbinnenvisserij;
- De verminderde glasaalintrek en de algehele achteruitgang van de aalstand;
- De zwartvisserij en de ontwikkeling van grootschalige visstroperij.

Uit deze evaluatie trek ik de conclusie dat het beleid op drie hoofdpunten aanpassing behoeft: het visstandbeheer, de positie van de beroepsbinnenvissers en de splitsing van visrechten.

Gedurende het proces van evaluatie is gebleken dat er bij sport en beroep de bereidheid en de wens is ontstaan om te komen tot één integraal beleid voor de gehele binnenvisserij. De achtergrond hiervan was tweeledig:

1. Een periode van grote tegenstellingen bleek te kunnen worden afgesloten met het beëindigen van het actieve rijksbeleid om de visrechten op de staatsbinnenwateren te splitsen;
2. De sector, sport- en beroepsbinnenvisserij, onderkende de noodzaak om op regionaal en landelijk niveau samen te werken.

Ik acht daarom de tijd rijp voor één samenhangend beleid ten aanzien van alle vormen van sport- en beroepsbinnenvisserij. Dit beleidsbesluit is een kadernota waarin de belangrijkste beleidsvoornemens zijn vastgelegd. De uitwerking en detaillering hiervan zal plaatsvinden in nauw overleg met de sector. De hiervoor thans voorziene onderwerpen, alsmede het gewenste tijdspad, zijn weergegeven in het bij dit besluit behorende werkplan.

Het beleidsvoornemen dat aan dit besluit vooraf is gegaan is voor advies aangeboden aan organisaties van belanghebbenden. Alle ontvangen adviezen, gevraagd en ongevraagd, zijn betrokken bij het opstellen van dit beleidsbesluit. In een aparte notitie is weergegeven óf, op welke gronden en op welke wijze de adviezen zijn overgenomen.

Tevens is het beleidsvoornemen op 17 maart 1999 aan de orde gesteld in de Tweede Kamer der Staten-Generaal middels een Algemeen Overleg van de Vaste Kamercommissie voor LNV. De in dit Algemeen Overleg naar voren gekomen mening van de Tweede Kamer is, voor zover mogelijk, verwerkt in dit beleidsbesluit. De gevraagde aandacht voor de fasering komt tot uitdrukking in het bij dit beleidsbesluit behorende werkplan. Het in deze nota geformuleerde beleid voor de binnenvisserij betreft in hoofdlijnen alle Nederlandse binnenwateren (generiek beleid). De voorgenomen maatregelen zijn waar nodig nader gespecificeerd voor de staatsbinnenwateren. Het instrumentarium kan daarnaast worden toegepast door andere eigenaren (met name waterschappen, provincies en gemeenten). Dit zal nadrukkelijk worden gestimuleerd.

2. Hoofdpijnen van het binnenvisserijbeleid

2.1 Algemeen

De binnenvisserij is een activiteit met een wezenlijke waarde voor het landelijk gebied. De beroepsvisserij is niet alleen van historische betekenis, maar is nog steeds één van de kenmerkende activiteiten in het landelijk gebied. De sportvisserij is een belangrijke bron van ontspanning en zowel in het landelijk als in het stedelijk gebied één van de recreatieve attracties voor zo'n 1½ miljoen Nederlanders.

De visserij heeft belang bij schoon water en ecologisch verantwoord beheer. Anderzijds heeft het waterbeheer belang bij een goed visstandbeheer waarbij voldaan wordt aan zekere randvoorwaarden. Het binnenvisserijbeleid beoogt dit evenwicht op een nieuwe wijze vorm te geven. Dit zal enerzijds gebeuren door nader inhoud te geven aan het visstandbeheer en de afstemming daarvan met het (natuur- en) waterbeheer. Anderzijds zal dit gebeuren door vanuit het beleidsveld binnenvisserij een meer offensieve benadering te kiezen in de richting van andere beleidsterreinen, met name natuurbeheer, waterbeheer, zee- en kustvisserij en het Europese visserijbeleid. Het accent zal hierbij liggen op het aangeven van mogelijkheden (synergie) om de visstand te behouden/herstellen en het zo mogelijk voorkomen van eventuele negatieve consequenties voor de visstand door de uitvoering van beleidsmaatregelen en door ingrepen, respectievelijk het nalaten daarvan, in de aquatische ecosystemen.

De afgelopen eeuw heeft de rijksoverheid niet alleen publiekrechtelijk, maar ook als eigenaar en verhuurder van visrechten, in de binnenvisserij een dominante rol gespeeld. Dit heeft geleid tot een stelsel waar tot in details en tot op regionaal niveau de rijksoverheid geacht wordt voor te schrijven waar, hoe en wanneer kan worden gevestigd.

Dit beleidsvoornemen beoogt niet alleen een aantal lijnen uit te zetten waarmee bestaande knelpunten en conflicten kunnen worden opgelost, maar ook een stelsel aan te reiken waarmee de komende jaren tot nieuwe verhoudingen kan worden gekomen. Een stelsel dat een breuk betekent met de periode van bijna een eeuw waarin de rijksoverheid zowel publiekrechtelijk als privaatrechtelijk een overheersende rol heeft gespeeld.

2.2 Streefbeeld en uitgangspunten voor beleid

De hier beschreven streefbeeld en uitgangspunten hebben de functie om de discussie te voeren op het niveau van beleidsdoelen. Ze vormen het uitgangspunt voor een vernieuwd binnenvisserijbeleid. Dit beleid heeft tot doel om juridisch en bestuurlijk een kader te scheppen waarbinnen de rijksoverheid en de sector binnenvisserij (sport- én beroepsbinnenvisserij gezamenlijk) kunnen samenwerken en eventuele belemmeringen weg kunnen nemen die het bereiken van de streefbeeld en uitgangspunten in de weg staan.

Het aquatisch ecosysteem als voorwaarde voor een goede visstand

Rekening houdend met de gewenste maatschappelijke (gebruiks)functies is de ecologische kwaliteit van de Nederlandse binnenwateren sterk verbeterd, vooral door verbetering van de waterkwaliteit en de herinrichting van de watersystemen. Er is voldoende aandacht voor de visstand als factor binnen de aquatische ecosystemen. De migratiemogelijkheden voor trekvis zijn geoptimaliseerd, mede doordat een sterke mate van compartimentering heeft plaatsgevonden. Verder is er een grote verscheidenheid in habitats gecreëerd, waardoor een evenwichtige situatie is ontstaan ten aanzien van de fysieke en ruimtelijke levensvoorwaarden voor de inheemse vissoorten. De biodiversiteit is hierdoor toegenomen. Diverse (eerst verdwenen) vissoorten zijn teruggekeerd en bedreigde/kwetsbare bestanden zijn voldoende hersteld om zichzelf in stand te kunnen houden.

Visstand en visstandbeheer

De visstand is niet langer een verzameling soorten die afzonderlijk voor verschillende maatschappelijke groepen (sportvissers, beroepsvissers, natuurbeschermers) van belang zijn. Het wordt algemeen erkend dat de visstand in de publieke (en daarmee in verbinding staande) wateren in haar samenhang en totaliteit als natuurlijke hulpbron een "algemeen maatschappelijk goed" is met verschillende waarden en verschillende benuttingsmogelijkheden voor verschillende groepen in de Nederlandse samenleving, als wel voor de samenleving als geheel.

De visstand is steeds passend bij de aard en kwaliteit van het aanwezige ecosysteem, en kan zichzelf in stand houden. Directe ingrepen in de visstand (o.a. uitzettingen en Actief Biologisch Beheer) zijn slechts bij uitzondering nodig (ecologisch herstel na calamiteiten).

Visstandbeheer, benutting van de visstand

De direct bij de binnenvisserij betrokken belanghebbenden zijn georganiseerd, werken ook op lokaal en regionaal niveau samen en maken afspraken over de wijze van benutting van de visstand. Hierbij wordt ingespeeld op en rekening gehouden met de (andere gebruiks-) functies voor de betreffende viswateren (transport, recreatie, natuur, waterhuishouding,). De benutting is geheel gebaseerd op het "wise use" principe, zodat ze geen blijvend negatief effect heeft op de soortenrijkdom en/of het ecologisch functioneren van de Nederlandse binnenwateren.

Binnen de gegeven randvoorwaarden en mogelijkheden wordt de aanwezige visstand optimaal benut, waarmee wordt voorzien in een erkende maatschappelijke behoefte met betrekking tot voedselvoorziening en recreatieve beleving. De benutting van visstand is naar aard en uitvoering maatschappelijk aanvaard.

Uitvoering van de visserij

De visserij wordt zo selectief mogelijk uitgevoerd. De ongewenste en onbedoelde "bijvangst" (bepaalde vissoorten, jonge ondermaatse vis, andere diersoorten) is minimaal. De belasting en de verstoring van natuur en milieu zijn vrijwel nihil. Het welzijn van vissen heeft ruime aandacht binnen de sector.

De wet- en regelgeving is eenvoudig en doelgericht. De vereiste documenten zijn eenvoudig verkrijgbaar. Er is nog maar weinig controle door overheidsdiensten nodig. De omvang van de illegale visserij (stroperij en zwartvisserij) is structureel afgenomen.

De sector binnenvisserij

Er zijn voldoende mogelijkheden voor een economisch goed functionerende beroepsbinnenvisserij en voldoende aantrekkelijke en gevarieerde mogelijkheden om in Nederland de sportvisserij te beoefenen.

2.3 Bijzondere aandachtspunten

Uitgaande van de beschreven streefbeelden en de huidige situatie, zoals die onder andere uit de Evaluatie Beleid Beroepsbinnenvisserij (1998) blijkt, kunnen een aantal bijzondere onderwerpen worden geïdentificeerd waaraan het nieuwe binnenvisserijbeleid richting zal moeten geven.

Verbetering van de samenhang tussen visstandbeheer en waterbeheer.

Visstandbeheer en waterbeheer kunnen niet zonder elkaar, ze bieden beide randvoorwaarden voor gezonde ecosystemen. In dit beleidsvoornemen wordt een structuur geschetst op basis waarvan beide vormen van beheer beter op elkaar kunnen worden afgestemd.

Verbetering van het visserijkundig beheer.

Het visserijkundig beheer van de binnenwateren behoeft op een aantal punten verbetering. Met name de sportvisserijorganisaties hebben de laatste jaren meer aandacht gegeven aan een brede invulling van het visstandbeheer, met oog voor natuurlijke processen. Maar nog niet in alle gevallen is er sprake van een evenwichtig beheer en nog niet in alle gevallen gebeurt dit beheer op planmatige, toetsbare basis. Dit brengt met zich mee dat de rol van de rijksoverheid, ook op regionaal niveau, nog te dominant is. Als oplossingsrichting is het gewenst dat de ontwikkeling van visstandbeheercommissies wordt doorgezet en de samenhang met het water- en natuurbeheer wordt vergroot. Ook moet worden benadrukt dat een verhuurder van visrecht, als voorwaarde bij de totstandkoming of de vernieuwing van de huurovereenkomst, een door de verhuurder goed te keuren visstandbeheerplan kan eisen.

Versterking van de sector beroepsbinnenvisserij.

De beroepsbinnenvisserij vindt plaats op de zeer smalle basis van de aalvangst. Gegeven het feit dat de sportvisserij geen of een slechts zeer gering deel van de visstand aan een water onttrekt, is er, als de visstand dat toelaat, ruimte voor economische benutting van de schubvis door de beroepsbinnenvisserij, die daarmee haar basis kan verbreden. Het is echter geenszins de bedoeling dat de uitbreiding van de beroepsbinnenvisserij op schubvis afbreuk doet aan de belangen van de sportvisserij. Hiertoe is het gewenst dat sport- en beroepsbinnenvisserij op de staatsbinnenwateren binnen de visstandbeheercommissies tot overeenstemming komen over de wijze waarop de visserij kan gaan plaatsvinden en dit vastleggen in een visplan, zijnde een onderdeel van het visstandbeheerplan. Voor de andere binnenwateren wordt een overeenkomstige situatie wenselijk geacht.

De veranderende verhouding tussen sector en rijksoverheid.

De publieke rol van de rijksoverheid dient een meer kaderstellend en toetsend karakter te krijgen. Dit zal leiden tot een verschuiving van verantwoordelijkheden naar organisaties van sport- en beroepsbinnenvisserij. Daarnaast zal er vooralsnog een stimulerende en initiërende rol voor de rijksoverheid zijn weggelegd ten aanzien van de ontwikkeling van de binnenvisserij.

3. Beleidsvoornemens

In dit hoofdstuk wordt een globale uitwerking gegeven aan de te bereiken beleidsdoelen, zoals genoemd in hoofdstuk 2, uitmondend in concrete beleidsvoornemens.

De aanbevelingen die zijn gedaan in de Evaluatie Beleid Beroepsbinnenvisserij (1998) zijn hierin verwerkt.

Het binnenvisserijbeleid is geheel gebaseerd op het behouden en bereiken van een gevarieerde visstand die, naar omvang en (soorten)samenstelling, past bij de kwaliteit en inrichting van de aanwezige aquatische ecosystemen. Deze visstand dient zichzelf duurzaam in stand te kunnen houden. Onder deze voorwaarden is er ruimte voor beheer en benutting van de visstand en is er ook sprake van een duurzame visserij. Alle beleidspunten zijn binnen deze context geformuleerd en dienen, voor zover van toepassing, ook binnen deze context nader te worden uitgewerkt.

3.1 Visstand

Op landelijk niveau gaat de aandacht uit naar bescherming en zo mogelijk herstel van voor ons land kenmerkende vissoorten, zoals fint, houting, elft, steur, aal, zalm en zeeforel. Voor deze en andere soorten die zijn genoemd in de Flora- en Faunawet, internationale verdragen en de Rode Lijst voor Zoetwatervissen, heeft het Rijk een eigen verantwoordelijkheid.

Voor het herstel van de zalm en zeeforel zijn internationale verplichtingen aangegaan en is een omvangrijk programma in uitvoering dat op bescheiden schaal al heeft geleid tot de terugkeer van deze soorten in de Nederlandse wateren. Voor de overige soorten is de aanwezigheid van specifieke habitats of milieuomstandigheden vereist, bijvoorbeeld min of meer natuurlijke zoet/zout-gradiënten, schone en zuurstofrijke beeksystemen, dichte waterplantenvegetaties of grindbeddingen in de rivieren.

Voorzichtige stappen in de richting van het herstel van onze rivieren, zoals bij de Grensmaas, zijn inmiddels gezet. Voor het herstel van onze estuaria zijn proefnemingen gedaan, zoals bij het Haringvliet, en plannen ontwikkeld, zoals voor de Grevelingen, met betrekking tot de aanpassing van het spuibeheer. Dit is van groot belang voor het herstel van de stand van kenmerkende trekvisserij en riviervissen. Daarnaast spelen echter meer factoren een rol zoals de waterkwaliteit, migratiebelemmeringen in de binnenwateren, waardoor o.a. de aal niet meer in het gehele land voorkomt, en in sommige gebieden een zware visserijdruk. Belangrijk is dat de aal, en andere kenmerkende soorten van het Nederlandse rivieren- en polderlandschap, behouden blijven.

Aan de waterbeheerders wordt expliciet gevraagd om zich ten behoeve van het behoud en de ontwikkeling van de visstand meer in te zetten voor de hierboven genoemde punten. Hierbij zijn ook de meer reguliere taken van de waterbeheerders van belang. Met betrekking tot de visserij speelt in dit opzicht vooral de problematiek van de achterstallige baggerwerkzaamheden, welke onder andere resulteert in zuurstofgebrek en wintersterfte, en die een aantasting vormt van het welzijn van de vissen in wateren waar dit voorkomt.

Met de plaatsing van een aantal vissoorten op de Rode Lijst voor Zoetwatervissen is tevens vastgelegd dat deze soorten (waaronder de aal) doelsoorten zijn van het natuurbeleid. Dit betekent dat, voor zover mogelijk, gerichte maatregelen zullen worden genomen om de stand van deze soorten te beschermen en zo mogelijk te herstellen. De aal is nog steeds een algemeen in Nederland voorkomende vissoort, maar is vanwege de langdurige en trendmatige achteruitgang van de stand in de categorie "gevoelig", de minst zware categorie, op de Rode Lijst geplaatst. Dit betekent dat de aal extra aandacht in het beleid krijgt, vooral ten aanzien van verbetering van de mogelijkheden voor natuurlijke intrek van de glasaal, maar dat er vooralsnog geen zware maatregelen worden genomen in de vorm van beperking van de aalvisserij. In concreto betekent dit versterking van het onderzoek naar de mogelijkheden om de aalstand, zowel op korte als voor de lange termijn, te verbeteren. Tevens zal een overzicht gemaakt worden van hetgeen er al gedaan is/wordt ter bescherming en ter verbetering van de aalstand.

De problematiek van de aalstand heeft, zowel in ecologisch als in beleidsmatig / politiek opzicht, een sterk internationaal karakter. Van eventuele afzonderlijke nationale maatregelen wordt vooralsnog geen duurzaam effect verwacht. De problematiek van de teruglopende aalstand moet op Europees niveau worden aangepakt. Dit zal ook door LNV worden bepleit.

Beleidspunt 1: Continuering van het beleid met betrekking tot het behoud en herstel van de stand van vissoorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst van Zoetwatervissen, zoals de zalm, met nadrukkelijke aandacht voor de voor Nederland kenmerkende soorten, zoals de aal. In overleg met de waterbeheerders, met name Rijkswaterstaat, onderzoeken welke maatregelen hiertoe moeten en ook kunnen worden genomen.

3.2 Verbetering visstandbeheer

In dit beleidsbesluit wordt veel nadruk gelegd op een duurzame en gevarieerde visstand als voorwaarde voor een duurzame visserij. Dit betekent tevens dat extra aandacht gegeven dient te worden aan de wijze waarop die visstand door de visserij wordt beïnvloed. Deze beïnvloeding bestaat uit de bevissing en het beheer van de visstand door de visrechthebbenden. Verbetering wordt vooral wenselijk en mogelijk geacht ten aanzien van:

- a. het vergroten van de samenhang in en eenduidigheid van het visstandbeheer in (complexen van) wateren die als visserijkundige eenheid zijn te definiëren en waar verschillende visrechthebbenden actief zijn;
- b. het vergroten van de afstemming met andere (gebruiks)functies van de betreffende (complexen van) wateren, met name het waterbeheer en natuurbeheer;
- c. afstemming ten aanzien van de benutting van de visstand door sport- en beroepsbinnenvisserij in relatie tot de omvang en samenstelling van de visstand.

Dit kan alleen worden gerealiseerd door afstemming tussen en samenwerking door de betrokken visrechthebbenden, zoals dit plaats kan vinden in structuren, zoals visstandbeheercommissies (VBC's) of daarmee vergelijkbaar, die reeds in sommige regio's bestaan.

Sinds de 3^e Nota Waterhuishouding heeft het begrip integraal waterbeheer in de praktijk invulling gekregen door een toenemende aandacht van de beheerders voor ecologische processen in aquatische ecosystemen. De relatie van het waterbeheer met de visstand en met de beheersmaatregelen die visrechthebbenden treffen is in veel gevallen nog niet uitgekristalliseerd. Binnen het kader van de VBC's is ruimte voor een dialoog met de waterbeheerders (en andere belanghebbenden). De VBC's zijn/worden in dit kader voor huurders van visrechten op de staatsbinnenwateren verplicht gesteld, en de instelling voor de overige wateren wordt geadviseerd (brief GRR97328 d.d. 20 mei 1997). Ter versnelling van de instelling van deze VBC's is in 1998 een project van start gegaan, waarvan de uitvoering berust bij de OVB.

In sommige regio's is reeds door visrechthebbenden een VBC-structuur ontwikkeld met een intensief contact met de lokale natuur- en waterbeheerder(s), maar dit is lang niet overal zo. Het spreekt voor zich dat contacten niet kunnen worden afgedwongen, maar wel kunnen worden gefaciliteerd. Het uitwisselen van kennis is hierbij van groot belang. Het opstellen en in openbaarheid brengen van visstandbeheerplannen wordt daarom als voorwaarde gezien voor het adequaat functioneren van VBC's.

De Visserijwet en het overeenkomstenrecht laten aan verhuurders van visrecht de mogelijkheid om in de huurovereenkomst voorwaarden te stellen waaronder het visrecht door de huurder mag worden uitgeoefend. Zo kan de verhuurder bij de totstandkoming van huurovereenkomsten (zowel geheel nieuw als bij de eventuele vernieuwing na afloop van de maximale huurperiode van 6 jaar) verlangen dat de huurder een visstandbeheerplan opstelt en dit desgewenst ook openbaar maakt. Het visstandbeheerplan wordt dan onderdeel van de voorwaarden van de huurovereenkomst. In een dergelijke situatie geldt dat indien de (beoogde) huurder geen door de verhuurder geaccepteerd visstandbeheerplan kan opstellen er géén huurovereenkomst tot stand komt.

Indien er wel een huurovereenkomst tot stand is gekomen en na verloop van tijd blijkt dat het visstandbeheerplan door de huurder niet wordt nageleefd en de huurder en verhuurder niet tot een onderling vergelijk kunnen komen, kan de verhuurder ontbinding van de overeenkomst vorderen bij de rechter.

Indien in een huurovereenkomst een verplichting tot het opstellen van een visstandbeheerplan is opgenomen kan dat visstandbeheerplan tevens door de Kamer voor de Binnenvisserij, indien deze dat wenst, worden gebruikt ter toetsing van de doelmatigheid van de voorgenomen visserij.

Voor de staatsbinnenwateren zal het navolgende beleid gaan gelden. Met betrekking tot huurovereenkomsten zal de aanwezigheid van een visstandbeheerplan en de openbaarmaking daarvan steeds worden vereist. Op een water waar meer dan één huurder is, zal het plan door de huurders gezamenlijk, indien van toepassing in VBC-verband, opgesteld moeten worden. De uitvoering van de visstandbeheerplannen zal door de huurders zodanig gedocumenteerd moeten worden dat het duidelijk is of deze aan de gestelde voorwaarden hebben voldaan.

De niet voor het visstandbeheer verantwoordelijke belanghebbenden, zoals vergunninghouders en machtiginghouders, zullen via de visstandbeheercommissies en de visstandbeheerplannen bij dat beheer, en de totstandkoming daarvan, moeten worden betrokken. Indien er binnen het werkingsgebied van de VBC ook

andere visrechthebbenden zijn (niet zijnde huurders van visrechten op de staatsbinnenwateren, bijvoorbeeld houders van heerlijke visrechten en particuliere eigenaren) zullen deze door de VBC moeten worden gestimuleerd deel te nemen in de VBC en het door de VBC gevoerde beheer. Als blijkt dat deze andere visrechthebbenden de doelmatigheid van het binnen de VBC gevoerde visstandbeheer frustreren, en daarmee de visserijbelangen van de deelnemers in de VBC schaden, zullen mogelijkheden worden gezocht om de andere visrechthebbenden te stimuleren tot het geven van de gewenste medewerking.

Indien na twee jaar blijkt dat het opstellen van visstandbeheerplannen via de huurovereenkomsten niet goed van de grond komt, zal het Rijk overwegen met aanvullend instrumentarium te komen om het af te dwingen.

Beleidspunt 2: Ter bevordering van doelmatig visstandbeheer en doelmatige visserij zal voor de staatsbinnenwateren, via de huurovereenkomsten, het opstellen en uitvoeren van een visstandbeheerplan verplicht gesteld worden. Dit ligt in het verlengde van de verplichting tot het instellen en adequaat laten functioneren van visstandbeheercommissies. Het niet nakomen van deze bepaling kan reden zijn voor het ontbinden van de huurovereenkomst via de rechter.

Andere watereigenaren worden gevraagd om dit rijksbeleid over te nemen en te implementeren in hun eigen beleids- en uitvoeringsplannen.

Op dit moment is er, zo blijkt uit de Evaluatie Beleid Beroepsbinnenvisserij (1998), nog een aantal andere belemmeringen aanwezig voor een goed visserijkundig beheer. Deze belemmeringen zijn:

- Stroperij;
- Oneigenlijk gebruik van visrechten;
- Gemene weide visserij;
- Toename van de predatie op vis door aalscholwers.

Bij brief van 21 mei 1997 (kamerstukken II 1996/97, 25 000 XIV, nr. 49) is het aanscherpen van het beleid inzake de bestrijding van de visstroperij aangekondigd. Inmiddels is door middel van een wijziging van de Visserijwet de boete voor visstroperij fors verhoogd. In de vorenbedoelde brief is ook aangegeven dat aanvullende methoden zullen worden verkend. Naast maatregelen met betrekking tot het verbeteren van de pakkans van visstropers gaat het om de vraag of een handelsregistratie, ter versterking van mogelijkheid tot administratieve controle van de handel in zoetwatervis, soelaas kan bieden bij de bestrijding van de visstroperij. In dit kader zal ook worden onderzocht in hoeverre andere bestaande administratieve vereisten, zoals op basis van de Warenwet, kunnen dienen als onderdeel van vorenbedoelde controle op de handel in zoetwatervis. Daarnaast zal worden onderzocht in hoeverre het vergroten van het inzicht in de visrechtensituatie op niet-staatsbinnenwateren mogelijk is. In combinatie met de wettelijk vereiste grote visakte voor het vissen met beroepsvistuigen wordt verondersteld hiermee de opsporing van visstroperij te kunnen vereenvoudigen.

Op sommige wateren is er sprake van een commerciële vorm van visserij met hengels. Het betreft vooral het meenemen en verkopen van grotere hoeveelheden snoekbaars en/of andere roofvis, waarbij doorgaans sprake is van het niet naleven van de vergunningsvoorwaarden (vergunning sportvisserij). Ook dit dient als een vorm van stroperij te worden beschouwd.

Daarnaast blijken er echter ook sportvissers te zijn die, vissend conform de vergunningsvoorwaarden, regelmatig kleine hoeveelheden vis verkopen. Bij het inzetten van het splitsen van visrechten is ervan uitgegaan dat sportvissers niet zouden overgaan tot het verkopen van hun vangst. Zowel door het Rijk als door de overkoepelende sportvisserijorganisaties wordt dit ongewenst geacht. In overleg met de landelijke sportvisserijorganisaties zullen de mogelijkheden worden onderzocht om dit terug te dringen.

Beleidspunt 3: Op basis van de bestaande wet- en regelgeving zal een plan van aanpak worden geformuleerd om de opsporing en bestrijding van illegale visserij verder te verbeteren.

In situaties waar beroepsvissers op vergunning van de huurder/visrechthebbende vissen, of situaties waarin meer dan één beroepsvisser het visrecht heeft gehuurd komt het voor dat er op één water méér dan één beroepsvisser werkzaam is. Deze situatie van de visserij op gemene weide komt onder andere voor op het IJsselmeer, het Lauwersmeer en de Grevelingen, maar ook op diverse andere wateren, bijvoorbeeld waar historische visrechten van toepassing zijn. Dat kan goed gaan indien de vissers onderling samenwerken en goede afspraken maken. Als er echter sprake is van het vissen in concurrentie, is er grote kans op overbevising en conflicten tussen de vissers. Op een aantal wateren is dat het geval gebleken. Door aanpassing van

de wijze van uitgifte van visrechten zal worden getracht de risico's van de visserij op gemene weide te beperken.

Beleidspunt 4: Het beperken van conflicten tussen beroepsbinnenvissers en het tegengaan van overbevissing door op de staatsbinnenwateren te streven naar zo mogelijk één huurder/visrechthebbende per water of gedeelte van het water voor de beroepsbinnenvisserij. Andere watereigenaren/verhuurders worden gevraagd dit ook te doen.

Inzake de verdeling van de visrechten op de staatsbinnenwateren zullen geen wijzigingen aan de orde zijn. Waar de visrechthebbenden op basis van de bestaande situatie in het kader van een VBC samenwerken en ieder op eigen wijze de visstand kan benutten, is een wijziging van de rechtenverdeling niet opportuun. Dit betekent dat de splitsing van visrechten niet verder wordt doorgezet noch, in bestaande huursituaties, zal worden teruggedraaid, tenzij de betrokken visrechthebbenden in onderlinge overeenstemming een andere situatie voorstaan. Voor nieuwe staatsbinnenwateren en bij verhuur van vrijgekomen visrechten zal gelden dat deze op zodanige wijze zullen worden uitgegeven dat sport- en beroepsvisserij in onderlinge samenwerking het visstandbeheer en de visserij optimaal vorm kunnen geven. Dit zal in een visstandbeheerplan tot uiting dienen te komen. De lokale situatie ten aanzien van de visserij en het visstandbeheer zal hierbij bepalend zijn voor de uiteindelijk te kiezen vorm.

Beleidspunt 5: Op de staatsbinnenwateren zal de splitsing van visrechten niet verder worden doorgezet noch worden teruggedraaid. In nieuwe verhuursituaties dienen sport- en beroepsbinnenvisserij in onderlinge samenwerking het visstandbeheer en de visserij vorm te geven, waarbij de lokale situatie bepalend is voor de te kiezen vorm. Andere watereigenaren worden gevraagd om dit rijksbeleid over te nemen en te implementeren in hun eigen beleids- en uitvoeringsplannen.

Aalscholvers vormen een onlosmakelijk onderdeel van de aquatische ecosystemen die in Nederland voorkomen of worden ontwikkeld. In Nationale Parken en beschermde natuurgebieden moet de predatie op vis door aalscholvers uitsluitend worden beoordeeld binnen het kader van het gevoerde natuurbeheer. In andere gebieden kan dit anders liggen.

Bij brief van 30 oktober 1998 (DN 981269) is de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van het Internationaal Beheersplan Aalscholvers. Uit de internationale verkenning is duidelijk geworden dat enig positief effect voor de visserij in Nederland slechts bereikt kan worden bij een aanzienlijke reductie van de Europese populatie. Het nationale en internationale draagvlak voor substantiële ingrepen in de populatie is echter gering. Dit leidt er toe dat beheersing van de aalscholverpopulatie vooralsnog gericht zal blijven op het voorkomen van het ontstaan van nieuwe broedkolonies in bestaande en nieuw te ontwikkelen natuurgebieden.

Beleidspunt 6: Het vigerende beleid, gericht op het voorkómen van het ontstaan van nieuwe broedkolonies aalscholvers, zal worden gecontinueerd.

3.3 Versterking beroepsbinnenvisserij

Uit de evaluatie blijkt dat er in Nederland in beginsel ruimte is voor een gezonde bedrijfstak beroepsbinnenvisserij. Op dit moment zijn er echter verschillende zwakke punten te identificeren die een gezondmaking in de weg staan:

- De economische basis is smal (in het algemeen alleen het recht op aal te vissen).
- De profilering en belangenbehartiging door de organisaties van beroepsvissers is, zowel regionaal als landelijk, relatief zwak door gebrek aan voldoende kader.
- Het (privaatrechtelijke) beleid van de Staat inzake de uitgifte van vergunningen en het aangaan van huurovereenkomsten voor de staatsbinnenwateren wordt door de beroepssector als gecompliceerd en in bepaalde gevallen beperkend voor de bedrijfsvoering ervaren.

De economische basis voor de bedrijven is voornamelijk gebaseerd op het aalvisrecht en daardoor in het algemeen smal. Geconstateerd kan worden dat de splitsing van de visrechten hier mede debet aan is. Toen het splitsingsinstrument werd ingezet, kon niet worden voorzien dat de aalstand zo onder druk kwam te staan als nu het geval blijkt te zijn. Voor een levensvatbaar bedrijf is het daarom van groot belang de basis te kunnen verbreden. Dit mag en hoeft echter niet te betekenen dat de mogelijkheden voor de sportvisserij (wezenlijk) zullen verminderen. In het kader van visstandbeheerplannen moeten voor de staatsbinnenwateren de visserijmogelijkheden voor de beroepsbinnenvisserij worden vastgelegd, waarbij een zichtbare afweging moet worden gemaakt met de belangen van de sportvissers.

De landelijke organisaties van sport- en beroepsbinnenvisserij worden gevraagd om voor eventuele situaties waarin lokale sportvisserijorganisaties en beroepsbinnenvissers niet onderling tot overeenstemming kunnen komen een voorziening te treffen voor bemiddeling of arbitrage. Indien na twee jaar blijkt dat sport- en beroepsbinnenvisserij niet in staat blijken om hierin tot overeenstemming te komen zal het Rijk hiertoe voorzieningen treffen. Hierbij wordt vooral gedacht aan onafhankelijke bindende arbitrage en/of het opnemen van criteria omtrent benutting van de visstand in het begrip “doelmatigheid”.

Beleidspunt 7: Op de staatsbinnenwateren zal , als de situatie ten aanzien van de visstand dat toelaat, ruimte dienen te zijn voor zowel recreatieve als beroepsmatige benutting van de (gehele) visstand. De feitelijke mogelijkheden en condities zullen in het op te stellen visstandbeheerplan moeten worden aangegeven. Andere watereigenaren worden gevraagd om dit rijksbeleid over te nemen en te implementeren in hun eigen beleids- en uitvoeringsplannen.

Beleidspunt 8: De landelijke organisaties van sport- en beroepsbinnenvisserij worden gevraagd een sectorale voorziening te treffen voor situaties waarin lokale sportvisserijorganisaties en beroepsbinnenvissers onderling niet tot overeenstemming kunnen komen met betrekking tot de mogelijkheden voor economische benutting van de (schub)visstand.

Op het IJsselmeer is sprake van overbevissing door hevige concurrentie tussen de visserijbedrijven. Het resultaat is dat de verhouding tussen opbrengsten en kosten aanzienlijk is verslechterd en de rentabiliteit van de IJsselmeervisserij sterk benedenmaats is. In 1996 is afzonderlijk beleid voor de IJsselmeervisserij ingezet, met als doel de sector meer eigen verantwoordelijkheid te geven en medeverantwoordelijkheid voor de visstand. Hiervoor is de Producenten Organisatie IJsselmeer (PO) opgericht die voor haar leden een “visplan” opstelt ter voorkoming voor haar leden van nadere regulering door de overheid. Het is de bedoeling dat uiteindelijk een situatie wordt bereikt die vergelijkbaar is met de overige binnenwateren, dat wil zeggen dat ook hier één huurder/visrechthebbende verantwoordelijk zal zijn voor de uitoefening van de visserij binnen de door de Staat (als verhuurder) aangegeven kaders.

De IJsselmeervisserij maakt onderdeel uit van de cultuurhistorie van het voormalige Zuiderzeegebied. Om die reden hechten regionale overheden sterk aan behoud van een duurzame, kleinschalige, regiogebonden IJsselmeervisserij. In overleg met de sector en regionale overheden zullen scenario's worden uitgewerkt om de mogelijkheden van een dergelijke vorm van visserij in kaart te brengen. Aan de hand van deze scenario's zullen oplossingen worden uitgewerkt.

Beleidspunt 9: Voortzetten van de beleidsontwikkeling ten aanzien van de IJsselmeervisserij, gericht op herstel van de visstand door beperking van de visserijinspanning en het ontwikkelen van een duurzame, kleinschalige sector.

Hoewel de organisatiegraad in de beroepsvisserij redelijk tot goed te noemen is (50%, op het IJsselmeer ca. 90%) zijn de organisaties als gevolg van de geringe omvang van de sector klein en onvoldoende toegerust om aan veel nieuwe taken in het kader van het visstandbeheer mee te doen. Daar komt bij dat de bedrijven verspreid in het landelijk gebied zitten, met uiteenlopende regionale problematieken, en ook om die reden organisatorische problemen hebben.

Het in de Evaluatie Beleid Beroepsbinnenvisserij geconstateerde gebrek aan wederzijds vertrouwen tussen sport- en beroepsbinnenvissers wordt steeds minder. In de onderlinge verhouding is in diverse regio's een kentering ten goede waar te nemen. Mede gelet op de getalsverhoudingen is de basis voor de gewenste samenwerking soms echter nog wankel. Het geconstateerde verschil in de professionele ontwikkeling van organisaties van sport- en beroepsbinnenvisserij, ten nadele van de beroepsbinnenvissers, staat een vruchtbare samenwerking op korte termijn in de weg, belemmert uitwisseling van kennis en houdt op dit moment ook een organisatorische samenwerking tegen. Ook van de beroepsvisserij wordt een substantiële bijdrage verlangd in de discussie over de ontwikkeling van VBC's en het opstellen/vaststellen van visstandbeheerplannen. Bijscholing van de beroepsvisserij en versterking van de organisatie(s) is hierbij van belang. In het kader van de hier geformuleerde beleidslijn is tijdelijke ondersteuning van de beroepssector op dit vlak op zijn plaats. Vanwege het belang van het kennisaspect zal de precieze vorm hiervan worden uitgewerkt na besluitvorming inzake de OVB.

Beleidspunt 10: Ter versterking van de professionaliteit zullen organisaties van beroepsbinnenvissers vanuit het rijksbeleid worden gefaciliteerd, met name in het licht van nieuwe activiteiten die op het gebied van het visstandbeheer zullen worden gevraagd.

Specifiek voor de beroepsbinnenvissers op de staatsbinnenwateren buiten het IJsselmeer geldt dat er binnen het huidige rijksbeleid onnodige knelpunten zijn gesignaleerd, vooral met betrekking tot de uitgifte van vis-

rechten en de daarbij gestelde voorwaarden aan de uitoefening van de visserij in bijzondere voorwaarden. In overleg met de sector zullen deze knelpunten worden weggenomen.

Het gaat hierbij vooral om:

- wijziging tenaamstelling van huurovereenkomsten en vergunningen;
- een eenduidiger toepassing van bijzondere voorwaarden in de huurovereenkomsten;
- voor de beroepsvisserij de nadruk op de afgifte van huurovereenkomsten en terugdringen van de uitgifte op vergunning;

Bij andere watereigenaren die visrechten verhuren en/of vergunningen uitgeven komen soms vergelijkbare situaties voor.

Beleidspunt 11: Opheffen van de gesignaleerde belemmeringen voor het ondernemerschap, voortkomend uit het huidige beleid m.b.t. de uitgifte van visrechten voor de staatsbinnenwateren. Andere watereigenaren wordt, voor zover van toepassing, aangeraden dit ook te doen.

3.4 Sportvisserij

De sportvisserij heeft zich de laatste 25 jaar op nationaal niveau ontwikkeld tot een belangrijke vorm van openluchtrecreatie. Bij de organisaties bestaat het besef dat de visserij rekening dient te houden met de kaders die vanuit het overige gebruik van het water, de ecologie en het welzijn van vis aan de visserij worden gesteld. Op dit moment wordt door de sportvisserijsector gewerkt aan versterking van het lokale kader. Dit met het oog op het verbeteren van de kennis en informatie over de visstand en de uitvoering van het visstandbeheer. Hierbij wordt ondersteuning gegeven door de overkoepelende sportvisserijorganisaties en de OVB. Een voortgezette inspanning op dit terrein in het kader van de hier geformuleerde beleidslijn is op zijn plaats. Vanwege het belang van het kennisaspect zal de precieze vorm hiervan worden uitgewerkt na besluitvorming inzake de OVB.

Naleving van de wet- en regelgeving op het gebied van de binnenvisserij is van belang om de doelstellingen van het visserijbeleid te realiseren. Hier ligt een gezamenlijke opdracht voor overheid en sector, elk vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Teneinde dit te bewerkstelligen zal het ingezette beleid op het gebied van de controle op het bezit van de vereiste visserijdocumenten worden voortgezet. Vooral nog betekent dit voortzetting van het VIDOC-experiment in de verbrede vorm. Daarnaast zal in dit kader worden bezien of het recente streven van de sportvisserij om te komen tot één landelijk document, waarmee tevens de controle vereenvoudigd kan worden, hiertoe aanknopingspunten biedt.

De bereikbaarheid van viswateren zal waar nodig verbeterd moeten worden met betrekking tot de toegankelijkheid van de aangrenzende gronden voor sportvissers. Binnen het kader van het generieke recreatiebeleid en de landinrichting liggen hier mogelijkheden. Waar nodig zal een gebiedsgerichte uitwerking plaatsvinden.

Beleidspunt 12: Verbeteren van de bereikbaarheid van viswateren voor de sportvisserij in het kader van het reguliere recreatiebeleid.

BIJLAGE A. Werkplan

De in hoofdstuk twee en drie geformuleerde hoofdlijnen van het Beleidsbesluit Binnenvisserij omvatten een aantal specifieke onderwerpen, welke nog nader uitgewerkt dienen te worden. Deze onderwerpen worden hier, in dit werkplan, kort beschreven. Dit plan is tevens voorzien van een voorstel voor de fasering in tijd.

Het is de wens van het ministerie van LNV om de uitwerking van deze onderwerpen vorm te geven in zo nauw mogelijke samenwerking met de sector. Er wordt van uitgegaan dat hiermee een realistische en efficiënte uitvoering van het beleid kan worden gerealiseerd, met een zo gering mogelijke belasting van de sector en met de grootste kans op het creëren van win-win-situaties.

A.1 Onderwerpen met betrekking tot het visstandbeheer.

A. Visstandbeheercommissies.

De Staat verplicht huurders van visrecht op de staatsbinnenwateren in de huurovereenkomst tot het oprichten en laten functioneren van VBC's. Deze VBC's zijn/worden ingesteld ter bevordering van planmatig en eenduidig visstandbeheer alsmede een doelmatige en ecologisch verantwoorde visserij door afstemming en samenwerking tussen de visrechthebbenden. De visrechthebbenden zullen hiervoor zelf de voor hen meest werkbare oplossing dienen te zoeken. De sector wordt aangeraden om hierbij gebruik te maken van de ervaringen die binnen reeds bestaande VBC's of vergelijkbare commissies zijn opgedaan. LNV heeft de OVB reeds in 1998 de opdracht gegeven om de visrechthebbenden te ondersteunen bij en te stimuleren tot het werkbaar invullen van de VBC-verplichting. Op basis van de ervaringen van de sector en de OVB zal moeten worden bezien in hoeverre het wenselijk/mogelijk is dat LNV specifieke condities creëert voor het adequaat functioneren van de VBC's.

B. Visstandbeheerplannen.

De Staat zal huurders van visrechten op de staatsbinnenwateren gaan verplichten tot het opstellen en openbaar maken van een visstandbeheerplan. Op een water, of complex van wateren, waar meer dan één huurder/visrechthebbende is zal het plan in het kader van een VBC vastgesteld moeten worden. De sector binnenvisserij en LNV zullen gezamenlijk, eventueel gebruik makend van de expertise van bijvoorbeeld de OVB en het RIVO, uitwerking moeten geven aan de gewenste inhoud van de visstandbeheerplannen. Daarnaast zullen de criteria opgesteld moeten worden op basis waarvan het visstandbeheerplan, in de hoedanigheid van onderdeel van de huurovereenkomst, door de Staat (als de verhuurder) in redelijkheid beoordeeld kan worden, zonder dat hierbij in de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de visrechthebbende wordt getreden. Belangrijke aspecten hierbij zijn de wijze waarop rekening wordt gehouden met de belangen van de Staat als eigenaar / verhuurder, het ontbreken van strijdigheid ten opzichte van het rijksbeleid (m.n. natuurbeleid, soortenbescherming) en de doelmatigheid van de bevissing. Verder zal (conform het gestelde in 3.3), als binnen een termijn van twee jaar blijkt dat een door de sector te treffen voorziening geen of onvoldoende uitkomst biedt, een voorziening moeten worden ontwikkeld (bijvoorbeeld onafhankelijke arbitrage) voor situaties waarin sport- en beroepsbinnenvisserij op een water of complex van wateren niet tot overeenstemming kunnen komen over de commerciële benutting van de visstand, met name met betrekking tot schubvis.

C. Versterken aanpak visstroperij.

LNV zal een plan van aanpak formuleren (conform beleidspunt 3) om de opsporing en bestrijding van illegale visserij verder te verbeteren. Uit te werken aandachtspunten zijn vooral:

- een betere registratie van de aanvoer van vis (herkomst/aanvoerder);
- de mogelijkheden tot administratieve controle aan de kant van de afnemers (m.n. de handel);
- optimaliseren van de mogelijkheden van het bestaande instrumentarium;
- zo mogelijk het verbeteren van de afstemming tussen de opsporingsinstanties.

Ook de wijze waarop in A.2 uitwerking wordt gegeven aan de uitgifte van visrechten en de regulering van het gebruik van beroepsvistuigen kan mogelijk substantieel bijdragen aan het terugdringen van de visstroperij.

A.2 Onderwerpen met betrekking tot uitgifte van visrechten en gebruik beroepsvistuigen.

A. Herzien van de wijze van uitgifte visrechten op staatsbinnenwateren.

Door het niet verder splitsen van visrechten en de wens om de gesignaleerde, aan de huidige wijze van uitgifte gekoppelde, belemmeringen voor het ondernemerschap in de beroepsbinnenvisserij zo goed als mogelijk op te heffen zal de wijze van uitgifte van visrechten worden herzien. Uitgangspunt is om de vorm van uitgifte per situatie afzonderlijk vast te stellen op basis van de lokale mogelijkheden om het in dit beleid gewenste visstandbeheer en bevissing te realiseren. In de uitwerking van deze nieuwe wijze van uitgifte zal *onder andere* aandacht moeten worden geschonken aan:

- definitie beroepsbinnenvisser;
- versoepelen regels voor overdracht visrechten aan andere visrechthebbenden;
- meer eenduidige bijzondere voorwaarden in huurovereenkomsten voor de staatsbinnenwateren;
- meer nadruk op de afgifte van huurovereenkomsten in plaats van vergunningen of machtigingen;
- terugdringing gemene weidevisserij;

B. Regulering gebruik beroepsvistuigen.

Ten behoeve van een eenduidig en verantwoord visstandbeheer en met betrekking tot de terugdringing van de visstroperij is het gewenst de mogelijkheden uit te werken om het bezit en het gebruik van beroepsvistuigen in de binnenwateren sterker te binden aan beroepsvisserij en visrechthebbenden. Eventuele mogelijkheden zijn:

- Registratie- of erkenningsregeling beroepsbinnenvissers;
 - Registratie van visrechten;
 - Een meer selectieve uitgifte van de grote visakte aan nader te omschrijven doelgroepen.
- Hiermee is het mogelijk om de recreatieve of gelegenheidsvisserij met beroepsvistuigen te beperken, waarmee ook het aantal gevallen van ondeskundig gebruik (met aspecten t.a.v. visstandbeheer en dierenwelzijn) kan worden teruggedrongen. In een aantal regio's zal dit ook de reguliere beroeps- en sportvisserij ondersteunen.

A.3 Ondersteuning beroepsbinnenvisserij.

Naast de algemene onderwerpen in dit vernieuwde binnenvisserijbeleid die bijdragen aan een positievere ontwikkeling voor de beroepsbinnenvisserij, zoals de verbetering van de visstand (aalstand), de mogelijke uitbreiding van visserij op schubvis en het wegnemen van onnodige belemmeringen voor het ondernemerschap zal het Rijk initiatieven vanuit de georganiseerde beroepsbinnenvisserij, die zijn gericht op het versterken en ontwikkelen van de sector, faciliteren en ondersteunen. De nadruk hierbij zal liggen bij:

A. Versterken economische positie.

Het Landbouw Economisch Instituut (LEI-DLO) zal in 1999 onderzoek verrichten naar de mogelijkheden voor nieuwe bedrijfsactiviteiten, met name activiteiten die zijn gerelateerd aan de visserij en/of de aanwezigheid van de beroepsvisser op het water. Afhankelijk van deze resultaten zal worden bezien in hoeverre dit aanknopingspunten biedt in het regionale LNV-beleid in het kader van plattelandsvernieuwing en vitaal platteland.

B. Versterken professionaliteit.

Naast ondersteuning op het gebied van visstandbeheer, ten behoeve van de verplichtingen t.a.v. de VBC's en het visstandbeheer, betreft dit ook versterking van de ondernemerskwaliteit.

A.4 Ondersteuning sportvisserij.

De meeste onderdelen in dit nieuwe binnenvisserijbeleid, zoals ten aanzien van de visstand, het visstandbeheer en de terugdringing visstroperij zijn mede bedoeld ter ondersteuning van door de georganiseerde sportvisserij gewenste ontwikkelingen. Ter versterking van het visstandbeheer zal ook de georganiseerde sportvisserij worden ondersteund via het kennisinstituut OVB.

Een ander belangrijk onderwerp is de terugdringing van de zwartvisserij. De samenwerking tussen Rijk en sector, nu nog tijdelijk in het VIDOC-project, verdient een meer structurele basis. Hierbij is het van belang dat de sector zelf de mogelijkheden onderzoekt voor zeer sterke vereenvoudiging van het vergunningstelsel in de sportvisserij en vergroting van de verkrijgbaarheid van de vergunning(en). Hiermee kan de toegankelijkheid van de sportvisserij als activiteit aanzienlijk worden vergroot/vereenvoudigd en een groot deel van de zwartvisserij wellicht worden voorkomen. Zo mogelijk zal het Rijk ontwikkelingen in deze richting faciliteren.

A.5 Nadere afbakening van publieke en private verantwoordelijkheden.

In dit binnenvisserijbeleid is de hoofdrichting aangegeven ten aanzien van de verdeling van verantwoordelijkheden tussen Rijk en sector. Een nadere invulling daarvan is echter op korte termijn nog niet mogelijk, omdat deze is gekoppeld aan de nieuw te bepalen positionering van de OVB doordat deze de ZBO-status verliest. Deze positionering volgt een eigen traject dat los staat van de ontwikkeling van dit binnenvisserijbeleid.

De rol van de OVB in het beleidsinstrumentarium is cruciaal vanwege de betekenis van de OVB als kennis- en onderzoekscentrum voor de binnenvisserij én het feit dat het grootste deel van de in de binnenvisserij omgaande financiële middelen, de publieke gelden van de visakten, worden besteed aan de taken van de OVB.

A.6 Mogelijke aanpassingen Visserijwet.

Het is de verwachting dat de uitwerking van het hier omschreven binnenvisserijbeleid zal leiden tot aanpassingen van de Visserijwet- en/of regelgeving, uiteenlopend van beperkte technische wijzigingen tot nieuwe (wets-)artikelen. Hierbij moet aandacht worden besteed aan het voor de diverse onderdelen ontwikkelen van adequate overgangstermijnen / overgangsbepalingen en de mogelijkheden van de bestaande wet- en regelgeving (o.a. de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Warenwet).

A.7 Diversen.

Er zijn diverse aspecten die op enigerlei wijze nadere invulling dienen te krijgen in de uitwerking van het hier omschreven beleid of eventueel in een separaat traject. Het betreft de onderwerpen:

- dierenwelzijn
- dodingsmethoden voor vis
- het voorkomen van onevenredige lastenverzwaring (voor beroeps- én sportvisserij)
- wildschadefonds eventueel toepasbaar voor aalscholverproblematiek?

A.8 Formuleren beleidsvragen t.b.v. aansturing onderzoek.

Ter ondersteuning van dit binnenvisserijbeleid, ten behoeve van het ontwikkelen van maatregelen voor de uitvoering daarvan en voor het in de toekomst kunnen evalueren van het beleid zullen adequate beleidsvragen moeten worden geformuleerd. Deze zijn vooral bedoeld ter aansturing van het onderzoek om zo tijdig over de juiste informatie te kunnen beschikken.

A.9 Fasering uitwerking beleidsbesluit.

Hier wordt globaal aangegeven wanneer de in dit werkplan aangegeven onderdelen naar verwachting, gebaseerd op de huidige inzichten, tot concrete afgeronde resultaten kunnen leiden. Dit laat onverlet de mogelijkheid dat in het werkproces stagnatie optreedt doordat in de samenwerking tussen Rijk en sector de inzichten worden verdiept en hierdoor de oorspronkelijk gekozen richting van de uitwerking in enigerlei mate aangepast dient te worden.

Par.	Onderwerp	Streefdatum	Opmerking
A.1.A	Visstandbeheercommissies	medio 2000	lopend proces
A.1.B	Visstandbeheerplannen	medio 2000	-
A.1.C	Plan van aanpak visstroperij	eind 1999	-
A.2.A	Uitgifte visrechten	eind 1999	-
A.2.B	Regulering gebruik beroepsvistuigen	eind 2000	-
A.3.A	Versterken economische positie beroepsbinnenvisserij	P.M.	initiatief uit de sector
A.3.B	Versterken professionaliteit beroepsbinnenvisserij	P.M.	initiatief uit de sector
A.4	Ondersteuning sportvisserij	P.M.	in overleg met de sector
A.5	Afbakening publieke en private verantwoordelijkheden	medio 2000	i.s.m. besluit t.a.v. OVB
A.6	Aanpassingen Visserijwet	P.M.	volgt op inh. uitwerkingen
A.7	Diversen	P.M.	in andere onderwerpen
A.8	Formuleren beleidsvragen t.b.v. aansturen onderzoek	eind 1999	incl. vragen beleidsevaluatie